

ارزیابی جامعه منطقه چاهستانی های بندرعباس به منظور تشخیص و اولویت بندی مشکلات بهداشتی به منظور
تدوین برنامه عملیاتی

۱- مژگان عباسی دانشجوی کارشناسی ارشد اپیدمیولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۲- خدیجه ماجانی دانشجوی کارشناسی ارشد اپیدمیولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران، ۳- فرشته لطفی دانشجوی کارشناسی ارشد اپیدمیولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران ۴- ابوالفضل بابایی دانشجوی MPH فیله اپیدمیولوژی دانشگاه علوم پزشکی تهران

زیر نظر دکتر کورش هلاکویی نائینی: مسئول دوره کارآموزی

ارزیابی جامعه:

ارزیابی جامعه پایه و اساسی برای بهبود و ارتقاء سلامت اعضای جامعه است. ارزیابی جامعه نقش شناسایی عوامل موثر بر سلامت جامعه و تعیین میزان دسترسی به منابع داخل آن جامعه برای هدف گیری درست این عوامل را داراست. جامعه می تواند با مشارکت رهبران آن، نمایندگان بهداشت عمومی، مشاغل، بیمارستان ها، پزشکان خصوصی و مراکز علمی به سوالات اساسی از قبیل: نقات قوت جامعه ما کدام اند؟ اعضای جامعه در خصوص سلامتی شان چه دلواپسی هایی دارند؟ چه منابعی برای هدف گیری این نگرانی ها در دسترس اند و چه منابعی نیازند؟ ... پاسخ دهد. این مطالعه در مرحله ی چاهستانی های بندرعباس با هدف شناسایی، ارزیابی و اولویت بندی مشکلات جامعه مذکور، با کمک و همیاری اهالی منطقه، روحانیون، اعضای شورای اسلامی، بسیج و پرسنل مرکز بهداشتی درمانی و ... انجام شده است و در نهایت بررسی سطح آگاهی، نگرش و عملکرد مادران ۱۵ تا ۴۹ ساله در خصوص تغذیه مناسب و عوامل موثر بر آن بعنوان یکی از مشکلات اولویت دار در جامعه فوق انتخاب شده است.

فرآیند ارزیابی جامعه

فرآیند ارزیابی جامعه شامل هشت فاز به شرح ذیل می باشد. که این مراحل به صورت جداگانه و مرتبط با هم طراحی و اجرا گردید که نتایج فاز ۷ و ۸ به صورت خلاصه توضیح داده شد.

الف) فهرست مشکلات دارای الویت
جامعه

نتایج ارزیابی جامعه

مشکلات بهداشتی

کم وزنی و سوء
تغذیه
حاملگی زودرس
سطح پایین
آگاهی

مشکلات محیطی

فاضلاب
نامناسب بودن
معابر
دفع غیر بهداشتی
زباله

مشکلات اقتصادی-
اجتماعی

فقر
اعتیاد
بیکاری
طلاق

ب) تشخیص مشکل

روش اجرا:

این تحقیق یک مطالعه مقطعی- توصیفی بوده و جامعه آماری این پژوهش مادران ۱۵ تا ۴۹ ساله محله چاهستانی ها می باشند، که از میان آنها ۲۲۳ نفر بصورت خوشه ای تصادفی با توجه به حجم نمونه محاسبه شده انتخاب شدند.

روش جمع آوری اطلاعات

ابزار جمع آوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه محقق ساخته بود. این پرسشنامه مشتمل بر ۵ بخش می باشد که شامل: اطلاعات دموگرافی و اطلاعات مربوط به آگاهی، نگرش و عملکرد و رضایت از زندگی می باشد. تکمیل پرسشنامه توسط پرسشگران صورت گرفت. برای تعیین روایی پرسشنامه از روش روایی محتوا استفاده شد. پایایی پرسشنامه با آلفای کرونباخ ۰.۵۶ تایید گردید. پس از گرد آوری و ورود داده ها آنالیزهای آماری با استفاده از نرم افزار SPSS انجام خواهد شد.

نتایج پژوهش

تعداد افراد مورد بررسی ۲۳۰ مادر سنین ۱۵ تا ۴۹ ساله بودند. میانگین سنی مادران ۳۰/۴۷ سال بود. میانگین نمره آگاهی ۴ بود، که با سطح تحصیلات مادر (p=0.002)، سطح تحصیلات پدر (p=0.03) و شغل پدر (p=0.04) ارتباط آماری معنی دار داشت. اما با سن مادر (p=0.1)، شغل مادر (p=0.1)، بعد خانوار (p=0.1) ارتباط آماری معنی داری نداشت. میانگین نمره نگرش ۴/۹۶ بود؛ که با سطح تحصیلات مادر (p=0.000) و سطح تحصیلات پدر (p=0.01) ارتباط آماری معنی داری داشت. اما با سن مادر (p=0.9)، شغل مادر (p=0.8)، شغل پدر (p=0.3)، فاصله ی تولد (p=0.2) و بعد خانوار (p=0.8) ارتباط معنی داری نشان نمی داد. میانگین نمره عملکرد ۵/۲ بود؛ با هیچ کدام از متغییر ها ارتباط معنی داری را نشان نداد.

تقدیر و تشکر:

از استاد گرامی جناب آقای دکتر هلاکویی نائینی، و همکاران ایستگاه تحقیقات بهداشتی بندرعباس و اهالی محترم محله ی چاهستانی ها و کلیه کسانی که ما را در این ارزیابی جامعه یاری نمودند، صمیمانه سپاسگزاری می گردد.

هدف اصلی طرح:

تعیین سطح آگاهی، نگرش و عملکرد مادران ۱۵ تا ۴۹ ساله ی محله چاهستانی های بندرعباس در خصوص تغذیه مناسب و عوامل موثر بر آن در سال ۱۳۹۳ به منظور تدوین برنامه عملیاتی

هدف کاربردی طرح:

استفاده از نتایج به منظور تدوین برنامه عملیاتی برای برنامه ریزی آموزشی، سیاست گذاری ها و مداخلات بهداشتی

برنامه عملیاتی: نسخه ای برای
حل مشکل جامعه

تهیه رسانه های آموزشی از قبیل تهیه پوستر، پمفلت و بنر آموزشی در زمینه تغذیه مناسب
تشکیل کلاس آموزشی جهت (والدین- دانش آموزان - معلمین - رابطین محلات - مربیان بسیج - معتمدین محلات) با عنوان تغذیه مناسب و عوامل موثر بر آن
توزیع رسانه های آموزشی و تبلیغاتی در زمینه تغذیه مناسب

منابع

۱. آرزو ر، فرخنده اش، السادات طص. بررسی تاثیر برنامه آموزش بهداشت تلفیقی بر آگاهی، نگرش و عملکرد تغذیه ای دانش آموزان دختر مدارس راهنمایی شهر بجنورد.

2. Reshadat S. The Mothers' Knowledge of Infant Feeding Habits in the Community Oriented Health Care Centre of Kermanshah (2003). Journal of Kermanshah University of Medical Sciences (J Kermanshah Univ Med Sci). 2006;9(4).
Shakerinejad G.H.A, Keykhaee B, Lorizadeh M.R, Jarvandi F, Tavakoli E, Hajinajaf S, The Effect of Nutrition Education on Knowledge, Attitude and Practice of high school Females about Iron-Deficiency Anemia.